

GEHEIMEN VAN BERG EN RIJN

////////////////////

SCHATTEN EN SCHATZOEKEN

Vind jij...?

Vind jij het leuk om bijzondere dingen te zoeken? Dingen van vroeger, die voor mensen in die tijd belangrijk waren? Er is veel te vinden, misschien wel veel meer dan je denkt. Maar wát moet je zoeken en wáár moet je zoeken?

In de buurt van Rhenen zijn verschillende akkers. Als de oogst is binnengehaald, kun je op de akkers lopen zonder iets te beschadigen. Zoek eerst naar potscherven. Liggen er scherven van potten?

Dan is het de moeite waard om op deze akker te zoeken. Jaren lang hebben boeren mest naar deze akker gebracht. En tussen die mest zat het afval van de boer. Dat ligt nu verspreid op de akker. Potscherven, stukjes servies, glas, stukjes half gesmolten brandstof, stukjes van witte pijpjes, maar ook munten van vroeger. En natuurlijk nog veel meer andere dingen. Vergeet ook de veldkeien niet. Ze zijn prachtig!

Tip: zoeken op akkers levert mooie schatten op!

Potscherven vind je in allerlei soorten en maten, verzamelen maar!

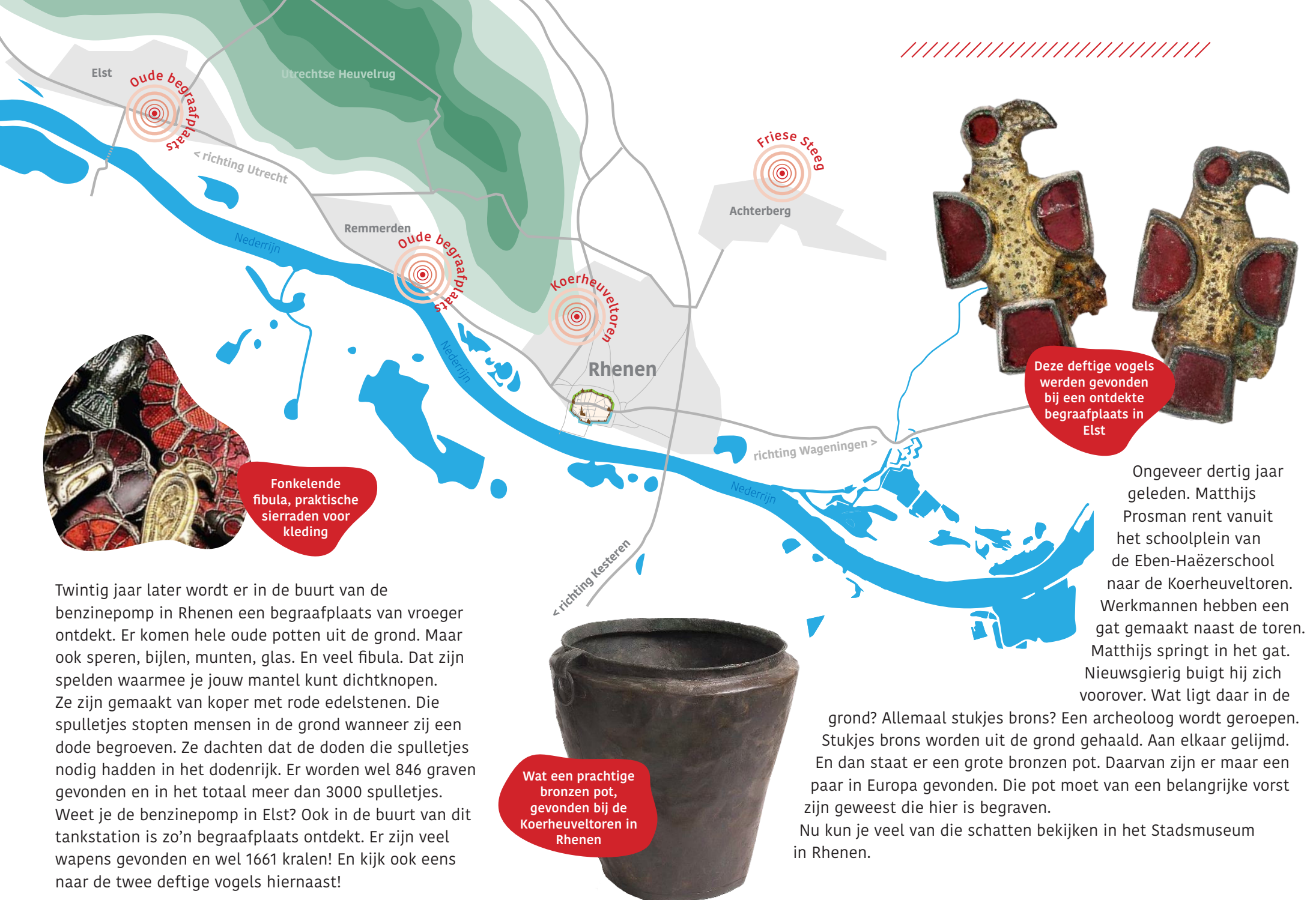
Een hele goede zoekplaats zijn de oevers van de Waal en de Rijn. Vanuit schepen zijn allerlei dingen in de rivier gevallen. Mensen hebben vroeger vuilnis in de rivier gegooid. Een stuk speelgoed uit de tijd toen je opa klein was, een stuk van een melkfles van vroeger en nog veel meer. Zoek vooral tussen het grind en de stenen. Het is trouwens ook leuk om te zoeken naar dingen van nu. Planken, pallets en touw kun je gebruiken voor een hut. Denk ook aan dingen van de natuur. Er liggen prachtige zwerfkeien, maar ook takken die zijn afgeknaagd door bevers.

Je kunt ook zoeken op plekken waar mensen wonen, of gewoond hebben. Een oud huis dat afgebroken is, of een oude fabrieksruïne zijn goede zoekplaatsen. Je kunt er van alles vinden. Kijk naar spleten en gaten. Dingen kunnen er tussen rollen. Zijn er munten door de spleten van de vloer gevallen? Zijn er oude meubels met geld dat per ongeluk in verborgen hoeken is beland? En als je weet dat een waslijn al tientallen jaren op dezelfde plek hangt, ga dan eens onder die waslijn zoeken als dat kan.

Bijzondere schat uit Achterberg

Heel soms wordt er een schat gevonden. Ongeveer tachtig jaar geleden waren twee arbeiders aan het graven bij de Friese Steeg in Achterberg. Plotseling zagen ze iets glinsteren. Heel voorzichtig groeven ze zand weg. Er kwamen twee gouden halsringen en een schakel van een halsketting tevoorschijn. Die zijn lang geleden gemaakt door de Romeinen. Die Romeinen woonden aan de overkant van de Rijn, ongeveer in Kesteren. Ze hadden deze prachtige sierraden misschien als cadeau gegeven aan mensen uit de buurt van Achterberg. De gemeente Rhenen wist de gevonden goudschat in handen te krijgen. Er werd geruild. De goudschat voor de gemeente en de arbeiders kregen elk een warme jas!

Twintig jaar later wordt er in de buurt van de benzinepomp in Rhenen een begraafplaats van vroeger ontdekt. Er komen hele oude potten uit de grond. Maar ook speren, bijlen, munten, glas. En veel fibula. Dat zijn spelden waarmee je jouw mantel kunt dichtknopen. Ze zijn gemaakt van koper met rode edelstenen. Die spulletjes stopten mensen in de grond wanneer zij een dode begroeven. Ze dachten dat de doden die spulletjes nodig hadden in het dodenrijk. Er worden wel 846 graven gevonden en in het totaal meer dan 3000 spulletjes. Weet je de benzinepomp in Elst? Ook in de buurt van dit tankstation is zo'n begraafplaats ontdekt. Er zijn veel wapens gevonden en wel 1661 kralen! En kijk ook eens naar de twee deftige vogels hiernaast!

Ongeveer dertig jaar geleden. Matthijs Prosman rent vanuit het schoolplein van de Eben-Haëzerschool naar de Koerheuveltoren. Werkmannen hebben een gat gemaakt naast de toren. Matthijs springt in het gat. Nieuwsgierig buigt hij zich voorover. Wat ligt daar in de grond? Allemaal stukjes brons? Een archeoloog wordt geroepen. Stukjes brons worden uit de grond gehaald. Aan elkaar gelijmd. En dan staat er een grote bronzen pot. Daarvan zijn er maar een paar in Europa gevonden. Die pot moet van een belangrijke vorst zijn geweest die hier is begraven. Nu kun je veel van die schatten bekijken in het Stadsmuseum in Rhenen.

Aan de slag!

Opdracht 1 Ontdek dit schilderij

Zet de nummers op de juiste plek in de afbeelding

1. Twee ossen trekken de wagen van een boer door het dorp
2. Een boot ligt te wachten aan de waterkant van de Rijn. Zouden de twee mensen bij het pakhuis de boot aan het laden zijn?
3. Een groepje mannen zijn druk aan het praten. Hun glazen stortbekers staan scheef op de tafel.
4. De huizen zijn gemaakt van stro, leem (=een soort klei) en hout. Ze hebben geen ramen.
5. Odaccar laat zijn nieuwe havik zien. Het beest zit nu nog vast met een touwtje. Als het goed is afgericht, mag het konijnen vangen.
6. De ruiter heeft een amulet. Een zwijntand. Die zou hem moeten beschermen tegen onheil.
7. Deze vrouw draagt wel vijf fibula's. Drie ronde en twee beugelfibula's bij haar rok.
8. Deze man draagt een fibula die lijkt op een paard.

Opdracht 2 Wat is dit?

Trek lijntjes

Deze fibula heeft de vorm van een bloem. Wat veel edelsteen! Prachtig op je mantel!

Deze potscherf hoort bij een grote pot die van klei is gebakken.

In deze bronzen kan kun je wijn doen. Gevonden bij de Koerheuveltoren

Je kunt zien dat dit prachtige glas in scherven gevonden is. Als je goed kijkt zie je de barsten

Wat een mooie kralen! In Elst gevonden, vlak bij de Woudweg

Dit is een beugelfibula. Hij lijkt op een paddenstoel.

Een gouden halsring. Dat is een duur cadeau! Gevonden in Achterberg

Deze fibula heeft de vorm van een vogel. Mooi om met deze spelt je mantel dicht te knopen!

Opdracht 3 De Ringwalbucht

De kinderen uit het verhaal zochten op de Ringwalbucht. Dat is een door mensen gemaakte dijk op de Grebbeberg. Gemaakt in de tijd van Hilda. De dijk begint bij de oude ruïne en loopt dan rond tot de plek waar een ijzeren balkon is gemaakt. Je kunt hier over de Blauwe Kamer kijken.

Zet een kruisje in het vakje als je op het plekje van de foto bent geweest

Opdracht 4 Kwijtgeraakt, verstopt, vuilnis of begraafplaats?

Hoe komt iets in de grond? Kleine dingen kan iemand zo maar kwijttraken. Kostbare dingen worden soms verstopt. Kapotte dingen gaan bij het vuilnis. En op een begraafplaats van heel vroeger werden spulletjes van de gestorvene in zijn graf gedaan. Hoe komt het in de grond?

Vaak kun je meer dan één kruisje zetten.

Pitten van een kers

Kapot bord

Munt

Kapot glas

Vogelfibula

Gouden halsring

Potscherf

Opdracht 5 Kun je het nog vinden of is het vergaan?

Stel je voor dat er een vroeger een stuk brood in de grond is gekomen. Kun je dat brood dan nog vinden, of is het vergaan? En wat is er van andere dingen nog over?

Zet een kruisje in het hokje

Brood

Een zwaard

Een fibula met edelsteen

Een stuk van een kleed

Een appel

Een pit van een kers

Een gouden munt

Een bot van een paard

Een houten wiel

Een glas

Een slagrand van een zwijn

Opdracht 6 Wat heb je zelf gevonden van vroeger?

Ik vond:

Waar vond je dat?

Waarom daar?

De kern!

Welke schat is het?

Bakjes met eenvoudige archeologische vondsten determineren a.d.h.v. een zoekkaart. Guldenmuntjes, vuursteen, jaspis, kwarts, zandsteen, pijpenkoppen, potscherven, enz.

Gebruik hierbij de Stenen determinatie kaarten.

Illustraties & cartografie: Grafische Kamer

© Stichting ter behartiging van de belangen van scholen met de Bijbel op reformatische grondslag te Achterberg
Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.
De uitgever heeft getracht alle rechthebbenden te achterhalen. Indien iemand meent als rechthebbende in aanmerking te komen, kan hij of zij zich tot de uitgever wenden.

REDACTIE

erfgoedhenen.nl

ONTWERP

grafische
kamer

grafischekamer.nl

IN SAMENWERKING MET:

CULTUURPLATFORM
RHENEN

